

Важливо кількісно оцінити рівень економічної безпеки транспортного підприємства, що дозволяє позиціонувати підприємство в області безпечного або небезпечного функціонування. Це положення відбивається у вимозі вимірності.

Виходячи з перерахованих вище вимог необхідно розробляти таку методiku оцінки економічної безпеки на рівні транспортного підприємства, яка буде взаємозалежна з показниками економічної безпеки на національному та галузевому рівнях.

ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ У СФЕРІ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

*Н.А. Малиш, д.держ.упр., професор
Київський національний торговельно-економічний університет*

Показники моніторингу у сфері транспортної інфраструктури, мають бути різними залежно від виду транспорту. Транспортна система України представлена такими видами транспорту: наземного – залізничний, автомобільний; водного – морський, річковий; повітряного – авіаційний, вертолітний та трубопровідного – нафто-, газо-, аміакопроводи; транспортування хімічних речовин. Так, показником ефективності виступає показник витрат на утримання транспортної мережі на одну особу в Україні. Він дозволяє порівняти витрати на одну особу з європейськими країнами. Транспортно-експлуатаційний стан автодоріг (y %) має відповідати вимогам за рівністю, та за міцністю [1].

Розробка показників – ключовий момент у побудові системи моніторингу та оцінювання. Фахівці зазначають, що показники повинні бути: ясними, актуальними, економічними, адекватними, контрольованими. Деякі показники можуть потребувати адаптації або доповнення додатковими показниками, тісніше пов'язаними з оцінюваним проектом, програмою або політикою. Вибрані показники можуть змінюватись у процесі оптимізації та вдосконалення системи моніторингу.

Ключові напрями розвитку та реформ інфраструктури України визначено Транспортною стратегією України на період до 2020 року. Це, зокрема: забезпечення доступності та підвищення якості транспортних послуг; інтеграція вітчизняної транспортної системи до європейської та міжнародної транспортних систем; підвищення ефективності державного управління у галузі транспорту; розвиток транспортної інфраструктури; оновлення рухомого складу транспорту; поліпшення інвестиційного клімату; забезпечення безпеки транспортних процесів; підвищення екологічності й енергоефективності транспортних засобів. Важливим для України є забезпечення виконання завдань Транспортної стратегії у частині захисту довкілля та зростання енергоефективності: зменшення до 2020 р. на 30 % обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферу, а також зменшення на 15-20 % енергомісткості транспорту.

Побудова якісної системи моніторингу та оцінювання (МіО) з орієнтацією на результат займає 10 кроків [2]: 1) проведення оцінки готовності; 2) погодження контрольованих довгострокових результатів/наслідків; 3) вибір ключових показників моніторингу довгострокових результатів/наслідків; 4) збір базових даних за показниками; 5) планування покращень: вибір реалістичних цілей; 6) моніторинг результатів; 7) використання інформації оцінювання; 8) звітування про висновки; 9) використання висновків; 10) підтримування системи МіО в організації.

Прикладом ефективного моніторингу може бути публічний моніторинг системи ProZorro – пілотний проект електронної системи публічних закупівель, що дозволяє онлайн продавати Державі. Серед показників моніторингу – конкурентні/неконкурентні тендери, кількість організаторів, кількість учасників, економія, рейтинги організаторів, статуси процедур тощо. Відкритий моніторинг державних видатків визначає 632,9 тис проведених тендерів на 11.03.2017 р. що дало змогу державі зекономити 17,3 млрд грн.

У системі транспортної інфраструктури України представлено такі статистичні показники моніторингу: фінансові результати підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності за рік (млн грн), відсоток підприємств, які одержали прибуток та підприємства, які одержали збиток (y % до загальної кількості підприємств). До кількісних показників відносяться також: експлуатаційна довжина залізничних колій загального користування та річкових судноплавних шляхів; довжина автомобільних доріг загального користування; відправлення/перевезення вантажів – загальний обсяг вантажів, який навантажено/ перевезено та транспортовано рухомим складом окремих видів транспорту (вантажні автомобілі, залізничні вагони, річкові та морські судна, літаки) або трубопроводами, вимірюється в тонах (перекачка газу, аміаку – в тонах або кубічних метрах) тощо.

Статистичні дані у сфері транспортної інфраструктури узагальнюються Державною службою статистики України та оприлюднюються щомісяця. Щорічні звіти дають можливість порівняти дані з показниками попередніх років та стати підґрунтям для реалізації державних і міжнародних програм й проектів. Вагомою складовою у реалізації потенціалу транспортної інфраструктури є поглиблений розвиток міжнародного співробітництва у цій сфері. Україні належить реформувати транспортну систему та гармонізувати транспортне законодавство із відповідним законодавством Європейського Союзу, щоб повністю використати транзитний потенціал та вигідне географічне розташування країни.

Важливими завданнями державної політики у транспортній сфері є удосконалення законодавчого та організаційного підґрунтя реструктуризації транспортної інфраструктури, розбудова національної мережі МТК та її поступове інтегрування в транспортні системи Європи та Азії, Балтійського й Чорноморського економічного просторів.

Перелік посилань:

1. Малиш Н. А. Державна політика України у сфері розвитку транспортної інфраструктури / Н. А. Малиш // *Теорія та практика державного управління* : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2013. – Вип. 1 (40). – С. 180-186.

2. *Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку* / Морра Імас Л. Дж., Ріст Р. К. – К. : МБФ «Альянс» з ВІЛ/СНІД в Україні», друк «HUSS», 2015. – 580 с.

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСОБИ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЄЮ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Л.Я. Малюта, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Як свідчать дані попередньо проведених досліджень [1-3], сучасна практика діяльності підприємств стикається з різними викликами внутрішнього та зовнішнього середовища, до вирішення яких вони в більшій мірі не готові. Така ситуація спостерігається внаслідок різноманітного впливу чинників, несвочасної реакції на зміни в ринкових відносинах, а також низької кваліфікації керівної ланки. Одним з інструментів, який може знизити негативний вплив названих елементів та забезпечити безпеку сучасним суб'єктам господарювання, є сучасні інформаційні технології, використання яких дає змогу згладити некомпетентність персоналу у вирішенні складних завдань у бізнес-діяльності, підвищити оперативність отримання готових результатів, поліпшити якість одержуваної інформації.

З розвитком інформаційних технологій удосконалювалися також методи, засоби управління інформаційними технологіями та інформаційними ресурсами. В сьогоdnішніх умовах, в системі забезпечення економічної безпеки підприємств, застосовуються сучасні інноваційні засоби управління інформацією, серед яких: сучасна техніка та обладнання, програмне та документальне забезпечення, технології зі штучним інтелектом, автоматизовані ресурси з управління інформаційними потоками у відкритих і закритих мережах, тощо. Глобальна мережа Інтернет також є потужним засобом управління інформацією, особливості здійснення якого можуть як підвищити економічну безпеку підприємств, так і знизити її.

Як відомо, діяльність підприємств супроводжується використанням безлічі каналів різної інформації, управляти якою потрібно таким чином, щоб не створювати загроз економічній безпеці. Дуже важливо враховувати можливості сучасних інформаційних технологій, особливо мережі Інтернет. У цьому інформаційному ресурсі існують різні можливості для просування бізнесу та вирішення поточних проблем або завдань. Зокрема, до таких сервісів належать соціальні мережі, хмарні технології, засоби державних служб з обробки різної звітності підприємств, фінансових установ та інших спеціалізованих суб'єктів. Тільки використання хмарних технологій як сучасного інформаційного ресурсу на практиці дає змогу оперативно обробити потрібну інформацію підприємства, отримати розрахункові результати за заданими параметрами, розрахувати можливі вигоди від угоди або просто ознайомити з особливостями того чи іншого заходу.

Необхідною умовою ефективного функціонування комплексу заходів із забезпечення економічної безпеки є налагоджена система збору, опрацювання й аналізу необхідної для цього інформації, що описується комплексом її інформаційно-аналітичного забезпечення.

Загалом, на формування банку інформаційних даних для визначення економічної безпеки підприємства впливають фактори зовнішнього середовища, серед яких доцільно виділити такі їх групи: інфраструктуру ринку та рівень його розвитку, що визначається економічним, науково-технічним, законодавчим забезпеченням; рівень корпоративної культури і комерційного оточення підприємства; постачальники, покупці, канали збуту та конкуренти підприємства, а також фактори